

(Гардијан, 03.12.2009)

Његова светост Павле, архиепископ пећки, митрополит београдско-карловачки и патријарх Српске православне цркве – то је величанствена титула, а на неки начин се чини да је у нескладу са животом човека који ју је носио скоро 19 година. Колико год је то било могуће, патријарх Павле, који је умро у 96-ој години, живео је живот скромне једноставности. Према сваком кога би срео односио се на миран и нежан начин; било је немогуће не увидети његову веома дубоку духовност, светост личности и мудрост, које је толико много људи у њему видело – светост и мудрост који вероватно и објашњавају дубоко поштовање и љубав које је тако много људи у Србији, без обзира да ли су религиозни, гајило према њему.

Јасан пример томе, као и о његовој живахној – а понекад и помало несташној духовитости, може се видети у овој често понављаној анегдоти о његовој реакцији на долазак осталих епископа СПЦ на састанак Светог синода: Гледајући кроз прозор своје спартанске собе у Патријаршији на пристигле мерцедесе и БМВ-е својих колега, гласно се запитао у чему ли би епископи путовали да нису положили заклетву сиромаштва? Он се обично возио јавним транспортом и често био виђан у београдским аутобусима и трамвајима.

Павлова патријаршијска служба је обухватала тежак период у животу његове цркве и државе. Ступивши на положај у децембру 1990. године, био је призван да води цркву кроз године дугог и насилног нестајања Југославије, кроз санкције које су Србији због тога биле наметнуте, кроз кризу око Косова и кампању НАТО бомбардовања 1999. Током тог периода, било је тренутака када су његове активности могле изгледати контрадикторне: изношење заједничких саопштења са вођама муслиманских и римокатоличких заједница о Босни, у којима су осуђивана етничка мржња и насиље – док је истовремено остајао близак вођству босанских Срба, као и његово колебање од подршке до осуде председника Милошевића током 1990-их година.

Можда је био политички наиван, нарочито онда када се суочавао са поновним уздизањем националне цркве после дугих деценија комунистичке репресије, као и са уздизањем националног политичког покрета који је тежио свођењу старих рачуна и стварању “Велике Србије” – покрету који је желео да у одобравање својих циљева укључи и цркву. Ипак, његова главна брига је била посвећена народу и цркви које је волео, а имао је и такта да се јавно извини када је схватио да је у политичкој арени учинио погрешне кораке.

Рођен током првих месеци Првог светског рата, Павле је основно школовање добио у сеоској школи родног села у Славонији (данас Хрватска), а касније у Тузли (сада Босна и Херцеговина) и у Београду, пре но што је, упркос далеко већој склоности за техничке предмете, ступио у Православну богословију у Сарајеву, 1930. године. На Медицински факултет Универзитета у Београду ступио је 1936. године, али је касније прешао на Теолошки факултет.

Када је избио Други светски рат, ступио је у војни санитет. Током нацистичке и бугарске окупације, прво је радио у Београду на рашчишћавању рушевина од бомбардовања, а доцније по разним манастирима, као учитељ избегличке деце. Током тог времена постављена му је дијагноза туберкулозе, али му се здравље у знатној мери опоравило после рата.

У манастир је ступио 1948. године и примио име Павле – рођен је као Гојко Стојчевић; служио је у манастирима Благовештење и Рача и предавао у богословији у Призрену, на Косову. Наставио је академске студије и 1957. године добио титулу доктора Новог завета и литургије на Теолошкој академији у Атини, и посвећен за епископа Рашке и Призрена – епископије која обухвата јужну Србију и Косово, с великим муслиманским и албанским мањинама. Више од 30 година касније, у децембру 1990. године, био је изабран за патријарха, уместо патријарха Германа, који је био болестан и умро следеће године.

Павлова везаност за Косово остала је снажна током читавог његовог живота и свештеничке службе; осећао је велики бол и тугу видевши то област растрзану етничким насиљем позних 1990-их година. Неуморно је радио на томе да на тешку судбину тамошњих православних становника и многих културних блага у старинским манастирима и споменицима привуче светску пажњу, али – нажалост, његов тихи глас често није био услышен.

Некролог патријарху Павлу

Пише: Робин Фокс
субота, 05 децембар 2009 12:38

Последње године живота су му биле обележене све већом слабошћу и лошим здрављем, па је од јесени 2007. стално боравио у Војно-медицинској академији у Београду, мада је повремено настављао да издаје јавна саопштења и коментаре.

(Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**)

<http://www.guardian.co.uk/world/2009/dec/03/patriarch-pavle-obituary>